

PRELOM

Izhaja vsak četrtek. —
Naročnina letno Din 30.—.

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ul. št. 8 v
Ljubljani.

Telefon št. 3770. — Pošt.
ček, račun št. 10.499.

Pravoslavni tovarišem borcem

želimo

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE.

Hristos voskrese!

Gospodarska morala.

Menda nihče ni morali bolj škodoval kakor njeni pridigarji, ki so jo vsiljevali ljudem z neokusno gostobesednostjo in pogosto tudi s hinavščino. Marsikdo se je od teh oznanjevalcev morale upravičeno obrnil z neprijetnim občutkom v stran, in morda je marsikomu postal radi tega pojem morale sam zopern. Vsaj tako radi reagirajo mladi ljudje, in ravno ta reakcija postaja navadno odločilna za vse življenje.

Vsakdo, ki se mu je tako godilo, naj resno premisli, če je pravilno reagiral ali ne.

Ne moremo si misliti človeške družbe, kjer ne bi vladala neka etična načela. Ta načela se zrcalijo v šegah in navadah, ki so silno stare in ki od pradednih časov urejajo medsebojne odnose ljudi. Pravo, t. j. skupnost vseh onih norm, ki urejajo te odnose, se je šele razvilo mnogo kasneje ravno iz vladajočih običajev. Pri nas Slovanih so bili običaji močno razviti, in pod vplivom razvoja prava v sosednih deželah se je pri nas razvilo tudi neko pravo, ki vsebuje zelo zanimive elemente slovanskega pojmovanja življenja in odnošajev med ljudmi. Rimsko pravo, ki se je pri Rimljanih razvilo iz običajev, je bilo ostalim narodom nekako vcepljeno; reči moramo, da vsebuje rimsko pravo zelo mnogo elementov, ki jih je le težko spraviti v sklad z običaji mnogih narodov, zlasti slovanskih. Pravo, ki sedaj vlada pri nas, vsebuje najraznovrstnejše elemente; to je šopek, nabran po vrstovih raznih držav in narodov, le slovanskih elementov ne vsebuje nič.

Morda je ravno v tej okolnosti vzrok dejstva, da med človeškim čustvom in vladajočim pravom ni one žive vezi, ki bi ju morala družiti. Starodavne šege, navade in običaji, po katerih se ravna ljudje tisočletja, se napišejo in oblast si vzame nalogo, bedeti nad tem, da se ti napisani običaji, nazvani zakoni, tudi povsod spoštujejo. Spremembe teh zakonov so potrebne s spreminjanjem življenjskih oblik, zlasti radi tehničnega napredka, pa tudi radi večjih zgodovinskih dogodkov in inicijativ močnih osebnosti, t. j. velikih mož naroda, ki mu preoblikujejo cilje in spreminjajo življenje. Taka organska rast omogoča, da ta rastlina, ki ji pravimo pravo, nikdar ne izgubi rodovitnih tal pod seboj, in da njene korenine neprestano dovajajo rastlini življenske sokove iz zemlje, t. j. iz neusahljivega vira človeških navad in sproti se oblikujočih naziranj.

Svoječas so ljudje smatrali, da jim daje sam Bog zakone, ki naj urejujejo njih življenske odnose. Najlepši primer za to so Mojzešove table. Pozneje so mogočni vladarji, ki so zopet izvajali svojo oblast iz Božje milosti, dajali narodu svoje zakone, ki so bili tudi, vsaj posredno, Božjega izvora. Francoska revolucija je zopet oživila klasično pogansko naziranje, da naj narod sam sebi daje svoje zakone. Moderna demokracija daje zakonodajno oblast prosvetljenemu, politično organiziranemu

mu narodu. Vsem tem različnim naziranjem je pa eno skupno: da vsi ti zakoni temelje na pojmovanju naroda in dobe, pa naj se pripisujejo kateremu koli subjektu zakonodajec, z drugimi besedami, pravi zakonodajalec je vselej javno mnenje, ki temelji na običajih naroda in na zahtevah časa.

„Največ sveta otrokom sliši Slave;
Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi
Si prosto vol'jo vero in postave“

je bil sen prvaka naših pesnikov, ki je kot pravnik natanko poznal zakone in vedel, da pri nas veljavne postavne niso zrasle pri nas, temveč so nam vsiljene, da so presajene k nam iz tujih vrtov.

Ob teh razmišljanjih moramo priti do spoznanja, da obstoja neka večna komunikacija med ljudskimi običaji in ljudskim naziranjem na eni strani in pravom na drugi strani; da pravo ni nič, kar nam je od zgoraj danega, da ni torej nič neizpremenljivega, temveč da se mora neprestano spreminjati. Najvažnejše je živa zveza med ljudskim pojmovanjem in pravnimi normami.

Ker je torej ljudsko pojmovanje, temelječe na prastarih običajih, pravi vir prava, moramo temu ljudskemu pojmovanju pripisovati največji pomen. Naša zakonodaja mora biti vselej izraz tega pojmovanja.

Gospodarsko in družabno življenje starih Slovanov je bilo organizirano v hišnih zadrugah, ki so imele svojega starešino. Imamo torej pred seboj gospodarsko enoto, temelječo na krvni skupnosti rodbine, in močno avtoriteto, ki odreja medsebojne odnose zadrugarjev. Tuji pravni red, ki je bil slovanom vsiljen od močnejših tujcev, je pogazil ta stari red. Gospodarski liberalizem, ki je imel za posledico kapitalizem, razvoj industrije in denarništva, se ne bi bil mogel razviti ob sistemu slovanskih zadrug, ki so bile same v sebi avtarkne. Sedanji razvoj v svetu gre spet v smeri avtarkije, liberalizem pa naglo hira ob previsokih mejah, ki onemogočajo mednarodno delitev dela.

Svobodna Jugoslavija bi morala smatrati za svoj najvažnejši notranje-politični problem, da obnovi davno pretrgano vez med ljudskim pojmovanjem in zakonodajo. V tem smislu bi morala predvsem skrbno gojiti javno moralo, ki ni nič drugega kakor zdravo moralno pojmovanje ljudstva, ki je zlasti važno pri presojanju javnih zadev. Važna je pa tudi gospodarska morala, glede katere zija globok prepad med ljudskim pojmovanjem in veljavnimi zakoni, oziroma njih izvajanjem. Gospodarska morala bi se morala organizirati, njene zahteve bi se potom časopisja in javnih zborovanj morale proklamirati. Če državna eksekutiva na podlagi obstoječe zakonodaje ne more ugoditi vsem zahtevam javne morale, bi to morala storiti javnost bodisi z bojkotom, bodisi z drugimi sredstvi. Osebe, ki so bile kompromitirane v očeh javnosti, ker so se pregrešile zoper gospodarsko moralo, morajo brezpogojno biti izobčene iz naše javnosti in nobeno društvo, nobena organizacija

jih ne bi smela sprejeti med svoje člane, še manj pa seveda v svoj odbor. Ustanove, ki so sokrivo gaženja moralnih načel, bi morale biti izločene od sodelovanja v našem javnem življenju. Javna morala, zlasti v gospodarskih zadevah, mora postati živa, organizirana sila, ki se ji mora vse javno življenje podrediti. Državne oblasti bi se morale v največji meri ozirati na zahteve javne morale. Če zakoni niso dovolj prilagojeni zahtevam javne morale, se mora zakonodaja potruditi, da

pridejo te zahteve v legislativi do polnega izraza, dotlej pa bi morala obsodba javnosti obsojenca še občutnejše zadeti, kakor eventualna obsodba sodišča.

Naše javno življenje hira predvsem na tem, da javna morala ne pride do izraza. Zato je naša naloga, da jo organiziramo, da vzbudimo javno vest, da bo s svojim mogočnim glasom govorila prvo besedo v našem javnem življenju.

Ob jubileju generala Maistra.

Te dni je preteklo generalu Maistru 60 let življenja. Prav k Veliki noči je bil porojen naš narodni junak in prav k Veliki noči, k prazniku Prebujenja obhaja svoj jubilej.

Generali in maršali svetovne vojne umirajo, propadajo, nemilostno jih kosi bela žena... Videli so po prevratu neuspeh svojega dela na lastne oči, videli so polomijo svojega štiriletnega krvavega početja, na lastna ušesa slišali psovke, zasmeh, grožnje; videli, so narode in ljudstva, kako so teptali njihove zlohotne načrte v blato — in to je zlomilo maršale in vojskovodje nekdanjih silnih armad; niso mogli prenesti ponižanja.

Naš general Maister pa ne umrje, ne sme umreti, ne bo umrl nikoli. Kajti njegovo monumentalno delo je bilo izraz vsenarodne volje, njegovih naporov in uspehov sad si je prisvojil narod, pri svoji si ga je ljudstvo, sprejela ga je država. In njega samega, Maistra, je sprejel narod kot svojega ljubljence, svojega najboljšega sina. In zato Maister živi tih in skromen.

ster umreti ne more, ker je zasidran v narodu, v srcu našega ljudstva, ki ceni in spoštuje svoje zveste, junaške sinove in je nanje ponosno. Naš Maister je klen čuvar naše severne meje. Bogu hvala za Maistra in naše priprosnje Vsevišnjemu, naj nam ga ohrani še dolga leta.

Kaj je prav za prav storil? Iztrgal je Maribor iz pošastnih krempljev in ga očuval. On je zgrabil pravočasno, v težkem trenutku ni pomišljal, ni kolebal, zgrabil je sredi noči — in to je pomenilo in veljalo več kot bi naskakoval železobetonske forte z žrtvami tisočev in tisočev sinov slovenskih mater. On je to dragoceno kri prihranil s preudarnim načrtom. Pa to ni bilo vse, bila je le brezpogojna izvršitev ukaza — in katerega ukaza? Njegovega lastnega. On si je zasnoval načrt že dolgo prej, v njem samem je dozoreval še ko je besnela vojna v vsem svojem elementu. Oni redki, ki so bili z njim v nemškem Gradcu, pač vedo nekaj, a vsega ne. Vse do potankosti ve on sam, pa še eden ali dva njegovih najbližjih, najbolj zaupljivih. Samo pod štirimi očmi je bil odprl tedaj v tihi noči svojo aktivnost: bojni načrt, kjer je bil določen dan udara. In to je bilo daleč pred prevratom. On je torej vodil borbo po načrtu in mu je uspelo.

Dovršil je svoje veliko in nesmrtno delo nesebično, zgolj iz idealnih nagibov; ni računal in ni maral nikakega plačila. Ali vendar, recimo, da bi imel kak drug narod Maistra, gotovo bi ga pošadil v razkošen grad. Mi smo reven narod, ne premoremo lepih gradov, in naš Maister razkošja ne mara, ker je pravi sin tega revnega naroda. Ostal je tih in skromen, skoro pozabljen. In prav zato je velik. Nu, pa vendar: hvaležna domovina pač ne more pozabiti nanj in skrbi za svojega najboljšega sina? Nu, tako pač, tako. Mi pa vemo: naš Maister živi tih in skromen.

Ej, glavno je ljubo zdravje. In mi se pridružujemo onim tisočem in tisočem našega ljudstva, ki se radujejo življenja, zdravja svojega ljubljence. In mu kličemo: Zdrav in klen na mnoga leta!

Na belo nedeljo, dne 8. t. m.

**vsi borci v Novo mesto
na zbor**

ki se vrši na Glavnem trgu ob 9³⁰ dopoldne.

Govorniki bodo razpravljali o programu „Boja“, o enotni državljanski zavesti, o našem gospodarstvu, o kmetiskem in delavskem vprašanju.

Božja zapoved: „Ne kradi!“ Danes mnogo več pomeni za vestnega človeka kot v starih časih. Danes to pomeni naravnost potrebo po reformah, potrebo po reorganizaciji človeške družbe na temelju pravičnosti.

„Ne kradi!“ pomeni dandanes potrebo socialnih reform... (Masaryk).

I. R., Maribor:

Kdo naj vodi državo?

Država posega globoko v razmere vsakega poedinega državljan. Skoraj ne moremo več govoriti o kaki čisti zasebni inicijativi, ki bi poedincu omogočala, da si po lastni zamisli in na podlagi samo intenzivnega dela prisluži boljši kosček kruha. Le redke so take prilike in za celoto ne pridejo več v poštev, posebno, ker so v današnjem gospodarskem redu rezervirane samo še za one, ki razpolagajo ali s kapitalom, ali pa za one, ki uživajo protekcijo na merodajnih mestih. Moramo toraj konstatirati, da je privatna inicijativa, katero mnogokrat silno hvalimo in poudarjamo kot najboljšo, takorekoč ubita.

Tim važnejše postaja v teh razmerah, ki so še posebej poostrene po splošnem zastoju delavnosti, vprašanje vodstva samoupravnih teles, ker le državi in samoupravnim telesom je danes mogoče, da popeljejo ljudstvo iz sedanjega prisilnega brezdolja. Samo državi je dana možnost, da regulira razmerje med bedo in bogastvom, da poseže vmes in vpostavi ravnovesje v gospodarstvu, ki je prišlo iz ravnovesja s tem, da je izginil skoraj popolnoma srednji stan, ki je bil do pred vojne glavni vir privatne inicijative, izbornen davkoplačevalec in konsument, s tem pa tudi najboljši delodajalec. Večine tega svoječasnega stanu ni več, padel je med bedni proletarijat in ga pomnožil. Poleg tega imamo še težke ribe v kapitalu in denarju, ki pa v našem gospodarstvu ne morejo osebno mnogo pomeniti. Ker jih je po odstotkih malo, ne morejo mnogo konsumirati domačih izdelkov in tudi preveč segajo po tujih, ker hočejo pač bogatini vedno ono, kar je najfinije in česar mi še ne izdelujemo, česar nuditi še ne moremo. Stan velikih bogatinov po večini za našo državo toraj ni kaj koristen. Le v enem slučaju je bogatin koristen — če za narod riskira to, kar je iz naroda vzela — svoje premoženje. To posebno dandanes, ko nam gre za biti ali ne biti.

V tem boju za biti ali ne biti pa privatna inicijativa ne pomeni skoraj ničesar, če ni vodena enotno in smotreno z onega mesta, od koder je pregled mogoč, kjer se kujejo zakoni in kjer obstoja tudi moč za vsako izvedbo.

V težkih časih, kakršni vladajo, si ne moremo želeti ničesar bolj od dobrih, sposobnih in požrtvovalnih voditeljev, ki vidijo pred seboj samo **narod, državo in kralja** in ki so pripravljeni za narod, državo in kralja tudi kaj **žrtvovati**, pa naj si bo tudi življenje. Kdor ni tak, ni voditelj za današnji čas.

Mnogokrat se sliši: „Kdor je znal sebi ustvariti premoženje, je dober gospodar, in kdor je dober gospodar za sebe, ta bo tudi dober gospodar za splošnost“. To je pa lahko usodna zmota, posebno dandanes, kajti, kdor je dandanes bogat, ta je skoraj gotovo z 98% sebičnež in ravno samopašneži so krivi sedanjega bednega stanja povsod po svetu. **Narod in država rabita**

nesebičnih, vzornih ljudi, ki jim je narod in država vse, lastni jaz pa samo toliko važen, da narodu in državi lahko služi z vsemi močmi. Sledeča prispodoba naj razjasni to vsakomur.

Dober strelec in ropar obenem, je največja ljudska nesreča; slab strelec pa poleg tega ropar je manjša ljudska nesreča; slab strelec pa vesten stražar je že neko dobro za narod; dober strelec pa zraven tega še vesten stražar je pa največje dobro za ljudsko varnost.

Tako je treba klasificirati tudi osebe, ki se pehajo za javno upravo, za zakonodajo, za vodstvo države. Star pregovor pravi, da

Francoski bojovníki.

Zadnje čase je bilo marsikaj čuti o tem, kako so francoski bojovníki posegali v potek razburljivih dogodkov, ki so se odigravali v Parizu kot posledica nenavadnih odkritij, povzročenih v zvezi s škandalom Stavijskega. Vendar so pojmi o organizaciji francoskih bojovníkov pri nas še precej nejasni. Zato bo dobro, če o tem predmetu podamo našim bralcem nekaj najvažnejših podatkov.

Izpočetka so imeli francoski bojovníki **samo en cilj: braniti svoje gmotne koristi**. Bili so združeni v raznih skupinah najrazličnejšega izvora, stanovskega in tudi političnega.

Toda 11. novembra 1927 so sklenili, da **ustanove vsedržavno zvezo**. In res se je tistega dne na kongresu v Versailles ustanovila takozvana Nacionalna zveza bojovníkov (Confédération nationale des anciens combattants). Komaj leto dni nato je že imela 1.800.000 članov, danes pa jih šteje 3.500.000.

Uprava sestoji iz 50 članov, izvršni odbor pa iz dvanajstoric. Obadva voli širši odbor, broječ približno 500 članov, ki jih volijo posamezne organizacije sorazmerno svojemu številčnemu stanju.

Prvotno je imela Nacionalna zveza namen, da zastopa koristi bojovníkov in vojnih žrtev, kesneje pa so jo dogodki v državi prisilili, da je **prisluhnila temu, kar je vrelo in kipel okrog nje, in da je razširila svoj program tako, da bi mogla dejansko posegati v notranje življenje domovine**.

V dneh od 23. do 25. marca t. l. se je vršil v Parizu vsakoletni občni zbor Nacionalne zveze bojovníkov. Tu se je pokazalo, da bojovníkom ni samo do njihovih gmotnih koristi, marveč da njihova skrb meri tudi drugam.

Za občni zbor je bila poverjena posebni komisiji naloga, da **izdela načrt za državljansko akcijo bojovníkov**. Na seji dne 25. marca je bilo odobrenih cela vrsta predlogov.

Eni so bili stvarni in jedrnat, drugi pa bolj splošne narave. Med prvimi lahko navedemo predlog o razpustu parlamenta, o uvedbi proporcionalnega narodnega predstavništva in ženske volivne pravice. Med drugimi pa so le-ti predlogi:

zmanjšanje javnih stroškov, s tem, da se državna uprava modernizira;

reforma davčnega sistema, s tem da naj nadvladajo direktni davki; olajšava davčnih bremen, izkoreninjenje davčne goljufije;

zmanjšanje cen življenjskih potrebščin, s tem, da se zmanjša razlika med produkcijsko in prodajno ceno;

pospeševanje poljedelstva, industrije, trgovine, pri tem pa zahtevek po civilni in kazenski odgovornosti;

ima vsak narod take voditelje, kakršne za služi. To je mišljeno tako, da si mora tudi narod sam junaško izbrati svoje voditelje. Po svojem globokem prepričanju, po najboljši vesti mora vsak narod izbirati svoje zastopnike. **Junaško in neustrašeno kritično mora zasledovati njih delovanje**. Pazljivo mora opazovati in neusmiljeno odklanjati vse vsiljivce, spekulante in hinavce. Posebna previdnost je potrebna pri takih osebah, ki vzbujajo sum samopašnosti, ki je strup za javno upravo. **Za javne posle, za vodstvo samoupravnih teles in države so sposobni le nesebični ljudje, prežeti duha skupnosti z narodnimi masami**.

nadzorstvo nad varčevanjem in kreditom, ki naj služi delu, ne pa da bi se delo izkoriščalo;

pravica do dela, ki naj bo zagotovljena vsem na ta način, da se produkcija bolje uredi;

odprava kopičenja zaslužkov, mati naj se posveča le družini;

borba zoper brezposelnost, s tem da se organizirajo velika javna dela;

ker izvedba tega programa zahteva prosvetljeno javno mnenje, naj se uvede za častnike stanovski statut ter strogo nadzorstvo nad tiskom.

Za izvedbo tega načrta sta bili predloženi dve resoluciji. Prva je zahtevala, naj se bojovníki takoj lotijo volivne kampanje in postavijo pri prihodnih volitvah liste svojih kandidatov. Druga pa je predlagala, **naj se bojovníki vzdrže vsakršne direktne politične akcije, temveč naj širijo svoje ideje ter si prizadevajo, da jih sprejmejo v svoj program kandidati vseh političnih strank**. Pri končni debati je zmagala druga resolucija, čeprav je tudi prva imela mnogo pristašev.

Iz tega kratkega pregleda je videti, koliko ima naš „Boj“ sorodnega z Nacionalno zvezo francoskih bojovníkov. Njihov pokret je socialno usmerjen in zato mogočen ter je njihova akcija med dogodki, ki smo jim bili od daleč priča, žela odobravanje vseh treznih elementov ne le v Franciji, ampak tudi širom Evrope.

Kje je denar?

(To ni skrivalnica).

Kakor poroča „Journal de Genève“, je shranjenih v švicarskih bankah za okroglo 85 milijard šv. frankov evropskega in izvenevropskega kapitala, to bi bilo v našem novcu nad 900 milijard dinarjev. Dragi bralec, ali si moreš predočiti, koliko je to? Ne, ta svota presega človeške pojme. **Presega pa človeške pojme tudi misel, da pri današnjem pomanjkanju kapitala vsa ta grmada denarja leži mrtva v trezorjih kakor strjena kri**. Lani so lastniki teh kapitalov dobivali 1% obresti, letos pa ne dobivajo niti počene pare zanje, nasprotno, še plačevati morajo bankam izvestno odškodnino za hranjenje. S tem denarjem bi se mogla radikalno ozdraviti denarna kriza v vseh državah, in vendar ta denar leži mrtev. Nekateri pravijo, da se pokorava posebnim zakonom, ki so lastni denarju — mi pa bi rekli, da je ta pojav posledica gospodarske anarhije na svetu, ta pa zopet posledica človeške sebičnosti, samopašnosti in grabežljivosti, vse to pa spet

posledica človeške nespameti, čeprav trdijo modrijani, da je človek krona stvarstva, o čemer pa bi se dalo debatirati.

Na prvi pogled bi morali blagrovati to presrečno švicarsko državico, češ, tako majhna si, pa imaš denarja na pretege, da ti kar šivi pokajo in se ti cekini sipljejo skozi razpore. Vendar ni tako. Nasprotno je res. **Ta preobilica kapitalov je za Švico nevarna, da nikoli tega**. Švicarski finančniki so zadnje čase z zaprepačenjem opazili, da se začena tudi v njihovi deželi oglašati zlovesči glas krize. Tečaj njihovega, doslej tako močnega franka, se je začel majati. Izprevideli so, da bo tečaj franka radi prenasitnosti dežele s tujimi denarjem vse bolj in bolj padal, dokler ne nastopi krah. To se pravi, Švica se bo, če ne bo pravočasne pomoči, čisto enostavno **zadavila v zlato**. Zato je država sklenila, da zlato breme s svojih pleč prevale na pleča lastnikov zlata. V Lozani je započel proti tujemu mrtvemu kapitalu pastor Weiler pravo križarsko vojno, zahtevajoč, **da se spravi denar v obrat, ali pa, da se kratkomalo vrne lastnikom**, kajti, če se to ne zgodi, bodo Švicarji, čeprav so tako bogat narod, kmalu morali zagaziti v največjo bedo in bodo takorekoč pri zlatih skledah in kristalnih kupah morali trpeti žejo in glad.

Iz junaške smrti — v narodno nesmrtnost.

Bilo je v noči med 25. in 26. septembrom leta 1915. V rovi ob Donavi je bilo pod Kalemegdanom ukopanih še 25 branilcev Beograda in vsi so bili vrdarski rekruti, doma iz tistih, pred nekaj leti izpod turškega jarma osvobodjenih južnosrbskih pokrajin. Njihov ogenj je bil preslab, da bi mogel zaustaviti izkrcavanje Nemcev in Avstrijcev. Iste noči jim je bil rekel njihov poveljnik major Gavrilović: „**Junaci, mi nemamo ništa više da brinemo za naše živote! Nas je Vrhovna Komanda izbrisala iz svojih spiskov**.“ In tako so vztrajali do konca, in od vse posadke jih je otalo le še pet in dvajset. Bili so vsi ranjeni, kajti nemške mitraljeze jim niso prizanašale. Krvaveč iz mnogih ran, so se odrekli do Kalemegdana in tam so vsi — dvajset pet jih je bilo — izpustili svoje junaške duše. Pokopali so jih — junaške Vardarce — na licu mesta. Leta in leta so nato hodili po cesti, ki je stekla čez njihov grob, pešci in konjeniki, vozovi in avtomobili. Oni pa so mirno spali vse do danes. Letos pa, o čudo, ko se bo v Skoplju svečano proslavljala dvajsetletnica vstopa prvih južnosrbskih rekrutov v srbsko armado, letos so ti **Vardarci zahoteli v zbor s svojimi še živečimi tovariši**. Ko so prekopali cesto na Kalemegdanu, so se pokazala na svetli dan njihova okostja.

Po dvajsetih letih smrtnega sna, po dvajsetih letih junaške smrti ste se, hrabri Vardarci, dvignili iz globine na obličje zemlje, da ob času, ko vaše svobodno in jugoslovansko Skoplje odmeva prazničnega veselja, **preidete iz skromnega groba srbskega junaka v svetli Pantheon jugoslovanske narodne nesmrtnosti**.

Vječajna vam pamjat, Vardarci!

**Tovariši,
14. in 15. aprila
v Skoplje!**

Ture Šturm:

Kako je leta 1914. prišel do Trsta „Klic od Gospe Svete“.

Po navodilih iz Ljubljane je tudi v Trstu 21. maja 1914. l. „Preporod“ zagledal beli dan in luč sveta.

K ustanovnemu občnemu zboru je prišel iz Ljubljane na zbor tov. Anže Novak, sedaj odvetnik v Ljubljani. Pisec teh vrst je bil na istem izvoljen za predsednika. Od Ljubljančanov je bil z nami še tov. Ivo Samec, sin tukajšnjega trgovca gosp. Samca. Pozneje nas je v posebni misiji obiskal tudi tov. Vladislav Fabjančič, sedaj urednik našega „Preloma“. Zbiral je dobrovoljce za beograjsko vojno akademijo...

Tistih dni je izšla tajno v Ljubljani iz krogov „Preporoda“ revolucionarna bro-

šurica „Klic od Gospe svete“, v Pragi pa je začela izhajati „Jugoslavija“.

Vso to literaturo in še marsikaj je bilo treba nekako vtihotapiti tudi v Trst. Toda kako? Na „Preporodovce“ je ljubljanska avstrijska policija že zelo pazila. Posebno pa na njihove kovčge in nahrbtnike.

Neka bistra glavica pa si je le izmislila zvijačo, kako preslepiti policijo.

Takrat je avstrijsko velepatrijotično društvo „Flottenverein“ (kar bi odgovarjalo naši „Jadranski straži“) ravno prirejalo za mladino propagandno potovanje za svoj „Drang zur Adria“ iz Ljubljane čez Reko, nato po morju v Pulj in Trst. Pa so se naši fantje pomešali med velepatrijotično družbo, saj policija tam pač ni mislila na preiskovanje nahrbtnikov...

V Trstu smo bili o vsem tem obveščeni, in ko je njihova izletniška ladja pristala v Trstu na pomolu, so jo, v veliko

presenečenje tržaških Italijanov, s pomočjo, kjer smo čakali mi, sprejeli klici „živijo!“.

Še večje presenečenje pa so doživeli prireditelji izleta, ko so njihovi izletniki začeli odzdravljati z istimi klici, in so prevpili ves „hoch“ in „heil“ na ladji.

Še bolj pa bi bili debelo gledali ti prireditelji, ko bi bili videli, kaj sta dva izmed njihovih izletnikov kmalu nalo v moji sobi vlekla iz svojih nahrbtnikov, in kaj so drugi dan delegati vseh tržaških srednješolskih zavodov tlačili v tej isti sobi v svoje žepe.

„Klic od Gospe svete“, je začel odmevati po Trstu in okolici...

Dvajset let bo skoraj preteklo od takrat. Mnogo tega je že šlo mimo in propadlo v pozabljenju. Tudi imeni onih dveh tovarišev sem že izgubil iz spomina.

Mogoče več ništa med živimi, mogoče pa bosta celo čitala te vrstice. Toda tedaj ju prosim, naj se oglasi. Hotel bi pri-

srčno stisniti roko možema, ki že kot mladeniča nista rabila o jugoslovanstvu nobenega pouka, kakršnega dan današnji kar nenaproseni tako radi dajejo najrazličnejši samozvanci.

Sršenovo gnezdo.

Če palica v sršenovo gnezdo rine, takoj prično s prestrašno ofenzivo! Čimbolj se jih otepaš, bolj vsiljivo brenčijo okrog tebe te zverine. Če ščipljejo te bolhe in stenice, če vgrizne pes te in na tebe laja, ne boš v pomoč poklical policaja in pri sodišču res ne boš iskal pravice.

Če pa te vgrizne človek, boš postavil pred rentgenovo ploščo ga — na preiskavo in rezultat — beseda to ni prazna — za napadalca slika je porazna! Razgaljen do kosti pokaže sliko pravo!

Zlu se moramo „upirati povsod in vedno, toda dosledno in takoj, ko je še v kali. Ako bi tako imenovani pošteni in dobri ljudje ne bili v bistvu leni, bi zlih ne bilo nič več.“ (Masaryk).

Največja nacionalna slavnost v Južni Srbiji.

14. in 15. aprila se bo zbrala v Skoplju junaška družba. Obhajali bodo dvajsetletnico, odkar so vstopili 1914. leta prvi južnosrbski rekruti v srbsko vojsko. Svečanosti obetajo biti veličastna manifestacija domovinske ljubezni vsega prebivalstva južne Srbije. Zlasti pa se bodo tu zbrali prvi in kasnejši rekruti, dobrovoljci, četniki in invalidi ter bregalniška narodna milica. Pričakujejo se tudi gostje iz drugih krajev države, zlasti iz Zagreba, Ljubljane in Novoga Sada. Program slavnosti je neobičajno pester in bogat. Gostov bo nad 50.000, tako kažejo približni računi. Začetek slavnosti bo naznanilo 21 topovskih strelav. V gledališču bo svečana predstava v čast bojevnikov. Izvršen bo obred v spomin padlim južnosrbskim borcem. Za tem bo na polju piknik in narodno veselje.

Ker je skopljanska slavnost revija vseh borcev Južne Srbije, bi bilo želeli, da se je udeležijo tudi borci iz naših krajev v čim večjem številu in tako dokažejo solidarnost s tovariši Vardarci. Oficielni delegati dobivajo legitimacije za prosto vožnjo v pisarni Cunard Line, Beograd, Karadjordjeva 88, gostje pa imajo pravico do četrtinske vožnje, ter naj vzamejo legitimacije pri Putniku.

Borci, kateri se želite udeležiti te slavnosti, javite se nemudoma osrednjemu izvršnemu odboru „Boja“, Ljubljana, Kolo-dvorska 8, tel. štev. 37-70.

Tedenski pregled.

Jugoslavija. Ob zaključku proračunske razprave je min. Jevtič govoril tudi o rimskem paktu med Italijo, Madjarsko in Avstrijo. Izjavil je, da je Jugoslavija pripravljena k sodelovanju z vsakim, ki želi Podonavju dobro.

Bolgarija. Kot je posneti iz časopisnih člankov in tudi iz govora ministra Mušanova, je zblizanje z Jugoslavijo precej splošno zaželeno. — Glede balkanskega pakta pravi Mušanov, da je nepotreben, ker samo potrjuje, kar je bilo že poprej znano. — Novejši poskusi Italije, da okrepi svoje zveze z Bolgarijo, niso imeli uspeha.

Francija. Zaradi varčevanja bi morale biti znižane tudi plače in pokojnine. Uradniki zato obljublajo štrajk. — Zunanji minister je bil v Belgiji in je sedaj na potu v Prago in Varšavo, da osveži že nekoliko pozabljene zveze. V Belgiji je imel uspeh.

Avstrija. Nova ustava, ki določa stanovsko zastopstvo, je končana, ne vedo pa še, kako bo uveljavljena. Morda bo sklican v ta namen parlament.

Anglija. Delavska stranka je objavila svoj gospodarski načrt: Podržaviti misli vsa veliko industrijo, rudnike, plovbo itd., tudi banke, in zvišati podpore brezposelnim.

Amerika. Tudi Slovencem znano mesto Cleveland je zašlo v hude denarne težave. Odpovedali so službe že polovici uradnikov in stražnikov. — V parlamentu je bil proti Rooseveltovi prepovedi sklenjen zakon, ki daje bivšim bojevnikom večje podpore. Roosevelt bo zato zahteval zvišanje davkov.

Nemčija. V načrtu so za tekoče leto velika javna dela, da se zmanjša brezposelnost. Potrebni bi bo za to približno 80 milijard Din, odkod jih bodo jemali, pa ne povedo. Upajo nekoliko na posojilo v Ameriki. — Na dnevnem redu so spopadi med hitlerjevskimi in katoliškimi mladinskimi društvi. — Nameravane so kazni za denuncijante. — Časopisi precej pišejo o zblizanju z Jugoslavijo.

Litva. Spor z Nemčijo še traja. Državnim uradnikom je prepovedano potovati v Nemčijo.

Rumunija. V Bukarešti je bilo te dni posvetovanje generalštabnih častnikov Jugoslavije, Češke in Rumunije. — Odkrili so veliko organizacijo, ki se je bavila s hitlerjevsko propagando, obenem pa z vohunstvom in tihotapstvom.

Južna Amerika. Poročajo, da je zopet začela vojska med Bolivijo in Paragvajem zaradi Gran Chaka — gre za petrolej. — Tudi med Kolumbijo in Perujem so nastali hudi spori.

Japonska. Japonci se zelo trudijo, da bi spodrinili vse druge tujce iz Kitaja. Tako skušajo preprečiti posojilo, katero nameravajo dobiti Kitajci od večih držav in jim je tudi že obljubljeno. Japonci pa zahtevajo, da brez njihovega nadzorstva nihče Kitajcem ne sme ničesar posoditi.

Iz tujega tiska.

„Le Jour“ je prinesel članek pod za- glavjem: „Vloga bivših bojevnikov mora biti odločujoča“. V glavnem vsebuje ta članek misli, ki jih podajamo v prevodu in ki značilno osvetljujejo naloge, katere sedanji čas nalaga rodovom frontnih borcev:

„Šestnajst let, odkar je bila svetovna vojna končana! Zakaj se bojevniki niso prej lotili posla? Navajajo se različni razlogi, ki niso vsi vredni, da bi jih tu natevali. Eno pa je gotovo, da je mnogo časa izgubljenega. Dejansko so bojevniki stali ob strani javnega življenja ali zato, ker so sami v tem pogrešili, ali pa zato, ker je taka bila sistematična volja političnih strank.

Mussolini je, kar se tega tiče, pogosto opozarjal na to, da je bila ena izmed močnih plati italijanskega fašizma v tem, da se je krmilo oblasti poverilo mladim ljudem, prestavšim ognjeni krst.

V Franciji smo živeli tik po svetovni vojni v nekem dozdevnem blagostanju, ki ni imelo nobene sličnosti z razdiralnimi in boljševiskim duhom italijanskega polotoka. Zato smo torej mirno spet prevzeli navade in osobe izpred leta 1914.

Pa vendar nam je vojna zapustila svojo kugo, inflacijo in dolgove.

Čez deset let je pričela naša dežela, ki jo je glodala inflacija in so jo mučili dolgovi, moralno propadati.

Če izvzamemo nekaj velikih osebnosti, so politični možje, ki vodijo Francijo od vojne sem, ničvredni. Njihove ideje so krive. Njihove metode se rušijo. Stranke same ne ustrezajo več v svoji sedanji obliki potrebam dejstevanja.

Če bodo bojevniki doumeli te bistvene resnice, če ne bodo sami zašli v strankarstvo, če se bodo posvetili edinole mirnemu preobratu, ki naj bi pomogel deželi na noge, se bo moglo reči, da g. Doumergue ni zastoj žrvoval svoj počitek in da celo mrtveci 6. februarja niso bili zastoj.

Bivši bojevniki so tik pred svojim kongresom izjavili, „da jim ne gre za to, da bi se polastili oblasti, marveč, da njihovi vodje ne bodo smeli več biti popustljivi, ako se ne spremenijo npravi in politične metode.“

Dopisi.

Dolnja Lendava. Valjar se tudi v dolnje- lendavskem srezu začel gibati.

Podgora. Idealen je Vaš program. Vse ljudstvo — ne samo tisti, ki smo že vaši, tudi tisti, ki še danes oklevajo — bo kar drve- lo za Vami in Vas proslavljalo, ako boste ostali vedno zvesti ciljem, katere ste si izvolili — pre- klelo pa Vas bo do rojstva naza, ako bi zašli na stranpot. Prvi sem, ki sem v naši občini naročil „Prelom“ in se pridružil Vam borcem za poštenost vsepovsod, nad svojo moč se bom potrudil in pomagal, kjer bo treba — na raz- pologo sem Vam — toda zopet bom prvi, ki bi se z gnusom obrnil od Vas, čim bi opazil, da ste se nagnili le najmanj na katerikoli biv- šo stranko. Ne želim si ne obnove ne ene ne druge stranke — ne bivše in ne „move“ z lepo ponarejenim imenom Takih politični umazanci spat v podpeček. A čast pomur čast! Klobuk doli, kdor je tega vreden in pošten, pa naj si bo katerekoli stranke.

Č. F.

Maribor: General Maister 60-letnik. — V petek 30. p. m. je praznoval general Maister 60-letnico svojega rojstva. Ljudskemu ge- neralu, prvoborniku za pripadnost Maribora in okolice k Jugoslaviji so priredila narodna dru- štva na predvečer podoknico, ki se je vršila ob silno veliki udeležbi mariborskega prebi- valstva. Maistrovi borci, Narodna odbrana, Jadranska straža, požarna bramba in godba „Drava“ so prispele pod okno generala po- strojene in velika množica publike jih je ob- dala. Godba „Drava“ je odigrala lep komad in združeni pevski zbori so odpeli krasno pesem, nakar je v imenu Maistrovih borcev g. Ma- lenšek pozdravil generala Maistra, mu želel

doživeti še mnogo srečnih let in mu zagotovil zvestobo vseh bivših njegovih borcev, če bi bilo zopet braniti jugoslovansko zemljo.

General Maister se je toplo zahvalil za voščila in vzklil našemu prevzvišenemu vla- daju, kar je v zbranemu ljudstvu krepko od- jeknilo. Po še dveh pesmih so defilirali Maj- strovi borci, Narodna odbrana in požarna bramba ob zvokih „Drave“ mimo generala Maistra. Nato se je ljudstvo razšlo s krepko željo v srcih, da bi bilo usojeno generalu še mnogo lepih let, kar mu od srca vsi želimo.

Ob tej lepi priliki, ko je Maribor ponovno izkazal svoje spoštovanje in hvaležnost na- šemu generalu Maistru, ki je v odločilnem in pravem trenutku pred petnajstimi leti znal užgati srca, da so živci kar zabrnili navdu- šenja, je izpod slavljenčevega okna od mno- žice šla proti nebu tudi tiha molitev, da ne bi ostalo samo pri prvem dejanju osvobodilnega boja, ki ga je z članom izvedel Maister s svo- jimi hrabrimi borci, temveč naj bi, če tudi po dolgem presledku, sledilo drugo in tretje de- janje osvobojenja — gospodarsko in socialno osvobojenje. Naj ne ostane pri sedanjem sta- nju. Naprej, vedno naprej k višjim ciljem naj gre naša pot, dokler ne ugotovimo, „da srečen rod na bogati zemlji biva pod žezlom srečnega kralja.“

Pravila krajevnih organizacij „Boja“.

Nadaljevanje in konec.

Čl. 8.

Ustroj uprave.

Organi krajevnih organizacij so: odbor, nadzorni odbor in občni zbor.

Odbor tvorijo: predsednik, ...podpred- sednik(a), tajnik, blagajnik, gospodar, arhivar in ... odbornikov ter ... namestniki.

Odbor se organizira in vodi vse delo orga- nizacije, predvsem sprejema prijave v članstvo, izključuje člane proti naknadni potrditvi osred- njega izvršnega odbora „Boja-a“, sklicuje zbo- rovanja in občne zборе, upravlja premoženje organizacije, vodi vse potrebne knjige in za- pismike po predpisih in navodilih osrednjega izvršnega odbora, je v stalnih stikih z osred- njim izvršnim odborom ter oskrbuje vse za- deve organizacije, ki so pridržane občnemu zboru

Funkcijska doba traja eno leto. Odborove seje sklicuje najmanj enkrat na mesec pred- sednik ali njegov namestnik. Izredne seje se vrše po potrebi, ali če to zahteva najmanj po- lovica članov odbora. Za sklepčnost je po- trebna navzočnost nad polovico odbornikov. Organizacijo zastopa predsednik ali njegov na- mestnik in tajnik. Kadar je predsednik zadržan, ga nadomešča v njegovih poslih podpredsednik, ki je namestnik predsednika.

Sklepa se navadno z večino. Pri enakosti glasov odločuje predsedujoči. Društvene listine podpisujeta predsednik in tajnik, listine blagaj- niškega značaja pa predsednik in blagajnik.

Namestniki prisostvujejo na povabilo odbora odborovim sejam s posvetovalnim gla- som. Kadar kak odbornik izpade, pokliče odbor prvega zaporednega namestnika, ki postane s tem odbornik.

Odbor imenuje delegate za ba- novinski zbor delegatov Zdu- ženja borcev Jugoslavije, ako niso bili že imenovani na občnem zboru. Število de- legatov se določi po ključu, ki ga predpiše osrednji izvršni odbor „Boja-a“ v Ljubljani.

Čl. 9.

Nadzorni odbor.

Nadzorni odbor je kontrolni organ organi- zacije za vse vrste njenega poslovanja.

Nadzorni odbor sestoji iz ... članov.

Dolžnost nadzornega odbora je, da stalno nadzoruje vse poslovanje organizacije, bodisi idejno bodisi materialno, da pred letnim rednim občnim zborom ugotovi celoletno po- slovanje organizacije, zlasti v stvareh finančne- ga značaja, da pregleda blagajniške knjige in preizkusi proračun in sklepni račun ter poda o njih in o vsem poslovanju organizacije rednemu občnemu zboru svoje poročilo.

Nadzorni odbor sklepa polnoveljavno, če je na seji prisotnih ... članov.

Vsak član nadzornega odbora ima pravico prisostvovati vsem sestankom uprave, kjer ima tudi pravico govoriti.

Čl. 10.

Občni zbor.

Redni občni zbor se vrši v januarju vsa- kega leta, izredni pa, če ga skliče odbor, ali na željo dveh tretjih rednih in častnih članov. Odbor mora sklicati tak občni zbor najkasneje v enem mesecu po stavljeni zahtevi.

Občni zbor se mora vsaj en teden preje naznaniti članom.

Čl. 11.

Naloge občnega zbora so:

1. Presojanje odborovih poročil o delovanju organizacije.
2. Odobritev oziroma zavrnitev računov in proračunov.
3. Sklepanje o vseh zadevah odbora, ki jih ta ne more urediti, o pritožbah izključenih čla- nov in o samostojnih predlogih.
4. Določitev članarine in podpornine od- nosno ustanovnine.
5. Volitev odbora in nadzornega odbora.
6. Volitev delegatov in predlogi za bano- vinski zbor delegatov Združenja borcev Ju- goslavije.

Občni zbor je sklepčen, ako je ob določeni uri navzoča ena tretjina rednih in častnih čla- nov. Po poteku pol ure je sklepčen ne glede na število navzočih.

Občni zbor vodi predsednik krajevnega orga- nizacije. Zbor voli zapisnikarja in dva overo- vatelja zapisnika. Pravico udeležbe in glaso- vanja imajo samo oni člani, ki so izpolnili svoje obveznosti napram krajevni organizaciji v preteklem letu. Pravico udeležbe s posveto- valnim glasom imajo tudi vsi podporni in usta- novni člani, ki so izpolnili svoje obveznosti.

Glasovanje se vrši z dviganjem rok, če sklence večina navzočih, pa z listki. Za pravo- močnost sklepov je potrebna nadpolovična ve- čina, le za razpust organizacije in izpremembo pravil je potrebna 2/3 večina navzočih članov.

O razpustu in o izpremembi pravil se more razpravljati samo s predhodnim dovoljenjem osrednjega izvršnega odbora „Boja-a“. Sprejeti sklepi so veljavni, kadar jih odobri osrednji iz- vršni odbor „Boja-a“.

Samostojni predlogi morajo biti vsaj dva dni pred občnim zborom v rokah od- bora. O predlogih, ki jih stavi kak član šele na občnem zboru, se razpravlja le, če to do- voli občni zbor.

Ako se vrši glasovanje z listki, imenuje predsednik dva skrutinatorja, ki pregledata od- dane listke in naznanita izid volitev.

Na občnem zboru izvoljeni odbor in nad- zorni odbor se konstituirata sama. Predsednika potrjuje osrednji izvršni odbor „Boja-a“.

Čl. 12.

Razsodišče.

Spore med članstvom, izvirajoče iz društve- nega razmerja, razsoja razsodišče, v katero imenuje vsaka sporna stranka za vsak slučaj posebej po dva razsodnika. Ti volijo petega člana kot predsednika. Če se ne zedinijo, od- loči žreb med predlaganima kandidatom.

Čl. 13.

Prestanek krajevnih organizacij.

Krajevna organizacija preneha:

a) s prostovoljnim razidom po določilih člena 11,

b) z oblastvenim razpustom,

c) ako jo ukine osrednji izvršni odbor Združenja borcev Jugoslavije v Ljubljani.

Ako se društvo prostovoljno razide, ako ga razpusti oblast, oziroma ako ga ukine osrednji izvršni odbor Združenja borcev Ju- goslavije, pripade društvena imovina osrednjemu izvršnemu odboru Združenja borcev Jugosla- vije v Ljubljani.

Ako se v istem kraju z odobritvijo osred- njega izvršnega odbora „Boja-a“ tekom enega leta ustanovi nova krajevna organizacija, se imovina prestale organizacije izroči tej novi krajevni organizaciji.

Čl. 14.

Odnosaji krajevnih organizacij do osrednjega izvršnega odbora Združenja borcev Jugoslavije v Ljubljani.

Poleg naštetih veljajo za odnose do Združenja borcev Jugoslavije v Ljubljani še nasledna določila:

1. Krajevna organizacija je podrejena osrednjemu izvršnemu odboru in izpolnjuje njegova navodila.

2. Njena ustanovitev je možna le, ako usta- novitev odobri osrednji odbor „Boja-a“, ki do- loča tudi področje krajevnih organizacij.

3. Za krajevno organizacijo so obvezni vsi sklepi osrednjega izvršnega odbora „Boja-a“, skladni s določili pravil „Boja-a“.

4. Krajevna organizacija pošilja osrednje- mu izvršnemu odboru „Boja-a“:

a) prepise zapisnikov vseh sestankov in zborovanj takoj po njihovi izvršitvi,

b) po banovinskem odboru predpisani del članarine ter znesek, ki ga ubere v imenu in po naročilu osrednjega izvršnega odbora — in sicer mesečno z izkazom blagajne,

c) poročilo o sejah, o svojem delu sploh — vsake tri mesece, začenši od meseca ustano- vitve, odnosno zadnjega občnega zbora,

d) dvakrat na leto poročilo o številčnem stanju svojega članstva, seznam redno plaču-

jočih članov, tistih, ki so v zastanku in tistih, ki so nehali plačevati.

Za ta poročila predpiše osrednji izvršni odbor posebne obrazce.

e) Štirinajst dni pred sklicanjem občnega zbora mora obvestiti o dnevnem redu osrednji izvršni odbor ter mu poslati svoje letno in blagajniško poročilo v pregled in primerjavo s knjigami osrednjega izvršnega odbora.

5. Osrednji izvršni odbor ima pravico pregleda celokupnega poslovanja krajevne organizacije.

6. Osrednji izvršni odbor „Boj-a“ v Ljubljani more razrešiti odbor krajevne organizacije v celoti ali posamezne odbornike, kakor tudi ukiniti organizacijo, ako smatra, da ne delajo v duhu pravil in ne izpolnjujejo svojih dolžnosti.

Ako osrednji izvršni odbor „Boj-a“ razreši odbor krajevne organizacije, postavi namesto njega začasnega komisarja ali komisarijate, ki vodi tekoče posle po navodilih osrednjega izvršnega odbora in pripravi v teku treh mesecev konstituiranje novega odbora.

Pripomba: Ta pravila so v skladu s pravili Združenja borcev Jugoslavije „Boj-a“, ki so bila potrjena od Kr. Banske uprave Dravske banovine z odlokom II N 26416/1, dne 9. decembra 1933.

V dne 1934.

Podpisi ustanovnikov:

Iz uredništva. G. Jos. Jurak iz Novega mesta je v 8. številki našega lista napisal članek „Kruha brezposelnim inteligentom“, v katerem se ob priliki takrat vodene javne debate izreka proti dvojnemu zaslužkarstvu in za redukcijo žensk v državni službi, katerih moške so v državni ali zasebni službi, pri čemer je posebej omenil poročene učitelje.

Naše uredništvo zavzema načelno sicer stališče proti dvojnemu zaslužkarstvu, vendar izrecno odklanja v teh razpravah vsak očitke enemu ali drugemu stanu. Tudi Jurakova razprava, katera je vzbudila nevoljo v poklicni organizaciji učiteljstva, ni imela niti izdaleka tega namena, ker bi jo bilo sicer uredništvo brezpogojno odklonilo.

Pojasnilo. Na razna vprašanja sporočamo, da je pripravljali odbor naše organizacije v Novem mestu sestavljen iz sledečih oseb: dr. Gros Davorin, advokat, Klemenčič Jože, ravnatelj tovarne, Šegedin Franjo, brivski pomočnik.

Prelom je Tvoje glasilo!

OGLASUJTE V „PRELOMU“ IN NAROČAJTE NAŠ LIST, KER S TEM PODPIRATE DOBRO STVAR!

OPOZORILO.

Vse dopisnike „Preloma“, ki nam pošiljajo članke, dopise ali poročila, najvljudnejše prosimo, naj bo med vrsticami vsaj en centimeter presledka, tako da je uredniku dana možnost popraviljanja ali prirejanja rokopisa za tisk. Dopisniki naj tudi puščajo na levi strani ca 3 prste širok rob, kajti drugače je uredniško poslovanje zvezano z nepotrebnimi težkočami. Uredništvo.

Tiskovni sklad. Vsem somišljenikom, ki so darovali za tiskovni sklad „Preloma“, se tem potom najtopleje zahvalujemo z željo, da najdejo čim več posnemovalcev v podpiranju našega tiska.

KONZORCIJ „PRELOMA“.

Priporoča se
KAVARNA

»Jadran«

MARIBOR
Aleksandrova c. 36

GEČ & GNUS
MARIBOR

Galanterija, nogavice,
igrače, papir

PRIPOROČA SE

VELETRGOVINA
M. OSET
MARIBOR

GLAVNI TRG št. 23

Telefon št. 2173 in 2790.

Zaloga špecerijskega in kolonijalnega blaga. - Lastna moderna pražarna za kavo. Zaloga Pirelli auto - gume itd. itd.

Priporoča se
KAVARNA
„EVROPA“

A. Tonejc

Kdor se ne misli
naročiti

na
Prelom

naj ga vrne
s pripombo
„Ne sprejemam“ ali
„Vračam“.

Šiviljske in modne potrebščine,
kakor: čipke, vezena, gum-
bi, modni naši, svileni tra-
kovi, svila za šivanje
D. M. C., artikeln za
vezenje, šifon ter vsa
druga drobnarija

Modna trgovina

ANTON PAŠ

MARIBOR

SLOVENSKA UL. ŠT. 4

Nogavice, rokavi-
ce, srajce, kravate,
jopice itd., vse damsko,
moško in otroško perilo,
volnene veste itd.

ŽELEZNINA
PINTER & LENARD
MARIBOR

ALEKSANDROVA C. 34

Brzjavlj.: Pinlen Maribor

Telefon št. 22-82

Ljubljanski čekovni račun št. 11.928
Girokonto pri Celjski posojilnici d. d.
podružnica Maribor

F. HREHORIČ

Manufakturna veletrgovina
Telefon št. 24-04

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 28

Če si kupec za kolo, kupi le novo

„Puch“ chromirano kolo

ki ti ne rjavi in imel ga boš 10 do 20 let. Dobiš ga le pri tvrdki

IGN. VOK -- Ljubljana

Tavčarjeva ulica

ali v podružnicah v Kranju in v Novem mestu

Dežnike - nogavice

na drobno in debelo kupite
najugodnejše v tovarni

**Josip
Vidmar**

Ljubljana

Pred Škofijo 19, podruž.: Prešernova 20

Beograd

Kralja Milana 13

Zagreb

Jurišičeva 8

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Miroslav Zupan

stavbenik, zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana

Poštni ček. rač. št. 12.834. — Telefon št. 2108.

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. — Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke. — Tehnična mnenja. — Zastopstvo strank v tehničnih zadevah.

Damski
plašči in kostumi

ter vsa oblačila

za gospode

popolne elegancije
in zadnje mode

v konfekciji

Drago Gorup & Co.

Ljubljana

Miklošičeva 16

prvo nadstropje

Galanterija
drobnarije
parfumerije
pletenine
papir
i. t. d.

Na veliko
Na drobno

DRAGO ROSINA
MARIBOR, Vetrinjska 26